

Rusmiddelbehandling

Social behandling af stof- og alkoholmisbrug (SEL § 101 + SUL § 141-142)

Formål	Målet med behandlingsindsatsen <p>Behandling har til formål skabe rammer og muligheder for, at den enkelte kan ændre sit forbrug af rusmidler og dermed opnå bedre livskvalitet og bedre livsmuligheder, herunder deltagelse i det almindelige samfundsliv. Et centralt element i behandlingsarbejdet er at understøtte den enkelte borgers indsigt i egne ressourcer, og støtte vedkommende i at udnytte disse til at opnå en bedre social og personlig funktion. For de mest belastede borgere ydes endvidere en forebyggende indsats – både social og sundhedsfaglig – med henblik på helbredsmæssig og social skadesreduktion.</p> <p>For nogle borgere vil målet være stof- og/eller alkoholfrihed, for andre en reduktion af rusmiddelforbruget og for andre igen stabilisering og kontrol med rusmiddelforbruget. Indsatsen sker i samarbejde med borgeren og, hvis det er muligt, i samarbejde med andre aktører, for eksempel familie, sagsbehandler, jobcenter, kriminalforsorg, sygehus, m.m.</p> <p>Borgere, som har hjemmeboende børn, tilbydes familiesamtaler og der samarbejdes eventuelt med Familierådgivningen og Familiehuset.</p> <p>For de unge under 18 år vil der altid være tale om et samarbejde med forældrene og Familierådgivningen, der begge skal give samtykke til behandlingen.</p>
Lovgrundlag	<ul style="list-style-type: none"> • Socialfaglig behandling for stofmisbrug sker efter servicelovens § 101 • Socialfaglig behandling for alkoholmisbrug sker efter sundhedslovens § 141 • Lægelig behandling for alkoholmisbrug sker efter sundhedslovens § 141 • Lægelig behandling for stofmisbrug sker efter sundhedslovens § 142. • Behandlingen af unge under 18 år gives i henhold til servicelovens § 52, stk. 3 nr. 3 eller nr. 9.
Målgruppe	Målgruppen omfatter overordnet borgere og deres pårørende, som har problemer relateret til rusmidler. Der ydes som udgangspunkt ikke behandling af overforbrug, der skyldes lægeordineret medicin eller indtagelse af præstationsfremmende stoffer.

Rusmiddelbehandling

Levering af ydelsen	<p>Helsingør Rusmiddelcenter varetager den ambulante behandling for borgere med problemer med rusmidler, inklusive den ambulante rusmiddelbehandling af unge under 18 år. Rusmiddelcentret er en selvstændig enhed under Center for Særlig Social Indsats.</p> <p>I Helsingør Kommune tager behandlingsindsatsen udgangspunkt i en individuel, faglig vurdering.</p>
Visitation	<p>Visitationsprocedure</p> <p>Borgere i Helsingør Kommune kan, uden forudgående visitation, henvende sig på kommunens Rusmiddelcenter ved ønske om rusmiddelbehandling og modtage ambulante behandling. Beslutning om visitation til døgnbehandling træffes af Helsingør Rusmiddelcenter på visitationsmøde for borgere over 18 år, for borgere under 18 år er det Familierådgivningen, der tager stilling til en evt. døgnbehandling.</p> <p>Borgeren kan deltage i visitationsmødet og fremlægge sit ønske om døgnbehandling, men kan ikke overvære eller deltage i selve beslutningen.</p> <p>Behandlingsgaranti</p> <p>I servicelovens § 101, stk. 2 og tilsvarende i Sundhedslovens § 141, stk. 2, er der fastsat en behandlingsgaranti på 14 dage. Det betyder, at der højst må gå 14 dage fra borgeren har henvendt sig med ønske om behandling til behandlingen iværksættes.</p> <p>Servicelovens § 101, stk. 3 og bekendtgørelse nr. 1651 af 13.12.06 fastsætter regler om behandling af unge under 18 år med rusmiddelproblemer.</p>
Varighed af ydelsen	<p>Herunder beskrives den typiske varighed af behandlingen.</p> <p>Behandlingslængden afhænger af den enkeltes behov.</p> <p>Behandling efter serviceloven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Socialfaglig behandling: 6-9 måneder <p>Behandling efter sundhedsloven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alkoholbehandling hvor borgeren medicineres med adepend, campral eller antabus: 6 måneder • Psykologsamtaler: 6 måneder • Borgere i det sammenhængende borgerforløb: 1 år. • Borgere i behandling med substitutionsmedicin kan være i form af vedligeholdelse og være livslang.

Rusmiddelbehandling

Omkostninger for borgeren

Behandling for stofproblemer og alkoholproblemer – herunder medicinsk behandling - er gratis for borgeren.

I forbindelse med døgnbehandling efter servicelovens § 101 opkræves borgeren egenbetaling for opholdsdelen. En døgnbehandling er sammensat af en behandlingsdel og en opholdsdel. Det er på baggrund af opholdsdelen, at egenbetalingen udregnes. Egenbetalingen udregnes på baggrund af borgerens indkomstgrundlag.

Såfremt borgeren, under døgnbehandlingen, bevarer økonomiske forpligtigelser til husleje, opkræves der ikke egenbetaling for ophold - men alene for kost, vask, m.v.

Indhold

Helsingør Rusmiddelcenter arbejder ud fra en anerkendende tilgang. Behandleren og borgeren udarbejder sammen med behandlingsplan, der lægges ud fra borgerens behov. Behandleren har fokus på om borgerens behov matcher et af gruppetilbuddene.

Anonymt gruppebehandlingstilbud

Efter servicelovens § 101 a.: ”Kommunalbestyrelsen skal tilbyde anonym, ambulant behandling af stofmisbrug til personer, der har et behandlingskrævende stofmisbrug, men som ikke har andre sociale problemer, hvortil der ydes hjælp efter afsnit V.”

- *Målgruppe:* Tilbuddet henvender sig til borgere fra 18 år og op efter, som udelukkende har en rusmiddelproblematik. Som udgangspunkt skal borgeren have tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet.
- *Formål:* Formålet med tilbuddet vil være at kunne tilbyde hjælp til disse borgere, og kunne forebygge at der bliver udviklet andre sociale problemstillinger.
- *Hvor og hvornår?* Gruppetilbuddet forløber over 14 mandage Kl. 16.00 - 18.00. Her vil borgeren møde andre med tilsvarende udfordringer. Der løbende tilgang under hele forløbet. Henvendelse vedr. tilbuddet skal ske på mobilnummer: 4186 9624

Ambulante behandlingstilbud til borgere fra 25 år og opefter.

Sammensætningen af alle behandlingstilbud tager udgangspunkt i den enkeltes problemstillinger, situation, ressourcer og ønsker. Uafhængigt af valg af behandlingstilbud samarbejdes med relevante samarbejdspartnere med henblik på deltagelse i det almindelige samfundsliv.

Der er følgende tilbud:

- **Anonym rådgivning:** Borgeren tilbydes tre anonyme samtaler, såfremt der ikke skal ordineres medicin.

Rusmiddelbehandling

- **Ambulant afrusning:** Tilrettelægges individuelt. Der foretages en vurdering af borgerens abstinenser. Vurderingen danner grundlag for, om afrusningen kan foregå ambulant, eller om der kræves hospitalsindlæggelse. Afruses borgeren ambulant, skal borgeren påregne dagligt fremmøde så længe afrusningen står på.
- **Udredning/indskrivning:** Der foretages en grundig udredning af borgerens samlede situation, sociale, fysiske og psykiske forhold, som udmunder i en behandlingsplan.
- **Medicinsk behandling:** Substitutionsbehandling, stabilisering og nedtrapning af medicin. Opstart i substitutionsbehandling tager op til 14 dage med dagligt fremmøde.
- **Vaccination:** Vaccination mod hepatitis A+B, vejledning og rådgivning om smitte og forebyggelse vedr. Hepatitis m.m.
- **Ad-hoc behandling:** Ad-hoc behandling er et minimumstilbud om løbende socialfaglig støtte til klienter i medicinsk behandling i henhold til behandlingsplan. Kontakten til borgerne foregår ofte i sammenhæng med medicinudlevering.
- **Støttende samtaler:** For borgere, der endnu ikke har et fast mål med behandlingen. Samtalerne er råd og vejledning i forhold til rusmiddelproblematikker. Støttende samtaler gives også til borgere, der ønsker hjælp til fastholdelse i at være stoffri/ædru. Borgere, der er i medicinsk behandling, men ikke tilknyttet en fast behandler, tilbydes samtale 1 x månedligt. Endvidere tilbydes alle borgere sygdomsforebyggende- og sundhedsfremmende samtaler.
- **Individuelle samtaler:** Ambulante samtaler med borgere, der ønsker at ændre deres rusmiddelvaner. Samtalerne tager udgangspunkt i borgerens egne erfaringer og mål for behandlingen. Desuden arbejdes der med tilbagefaldsstrategier, højrisikosituationer og mestring af hverdags- og arbejdslivet.
- **"Godt på vej" tilbud:** Gruppebehandling til borgere, der har et ønske om et rusmiddelfrit liv. Behandlingen giver hjælp og støtte til at fastholde ønsket om ændring af livførelse. Eventuelt yderligere udredning af behandlingsbehov i forhold til relevant behandling, såsom rusmiddelfrit tilbud eller andet relevant tilbud
- **Rusmiddelfrit tilbud:** Gruppebehandlingen henvender sig til borgere, som er fri af deres rusmiddelproblematik. Det er en temabaseret behandling, hvor der blandt andet arbejdes med rusens indvirkning på familien, netværk, konflikthåndtering, og højrisikosituationer, hvor mestringsstrategier udvides og konsolideres.
- **Familiesamtaler:** Tilbydes til familier med børn i hjemmet. Samtalerne indeholder emner som stof- eller alkoholforbrugets påvirkning af hele familien, relationer og mønstre. I samtaleforløbet vil børn blive inviteret med for at give dem mulighed for at blive hørt og anerkendt for deres oplevelser og bekymringer og udarbejdelse af strategier ved evt. tilbagefald.
- **Konsulentopgaver:** Et tilbud til professionelle og andre voksne, der har kontakt med familierne.

Rusmiddelbehandling

- **Medicinsk behandling samt sygdomsforebyggende og sundhedsfremmende samtaler.** Gruppetilbud til rusmiddelfrie borgere, der har gennemført et behandlingsforløb. Formålet med gruppen er at forebygge slip og tilbagefald. Dette sker gennem gensidig støtte og udveksling af erfaringer. Der tilstræbes at gruppen er mest mulig selvstyrende.
- **Kokain- og Hashstop-gruppe:** Gruppebehandling, der henvender sig til borgere, der ønsker et kokain- og hashstop og som har en realistisk mulighed for et stop på 12 uger. Formålet er udvide mestringsstrategierne således at borgeren kan blive fri af kokain- og hashforbruget. Gruppen mødes en gang ugentlig. I en af de første uger aftales der en fælles dag for ophør af hash og kokain. De første to uger efter kokain- og hashstoppet er der krav om fremmøde to gange ugentligt for at understøtte og konsolidere stoffriheden. Forløbet er inddelt i tre moduler: Det første er motivationsarbejde, det andet er kokain- og hashstoppet i praksis og det sidste er tilbagefaldsforebyggelse.
- **Pårørendegruppe:** Grundtanken er at tilbyde pårørende til borgere med et rusmiddelproblem et gruppeforløb. Det bygger på erfaring, feedback fra pårørende samt nyeste forskning herunder CRAFT. Tilbuddet henvender sig til pårørende fra 25 år og opefter. Pårørende kan defineres bredt, som for eksempel forældre, voksne børn, ægtefæller, ven/kollega. Der er ikke krav om, at den, som har et rusmiddelproblem, er indskrevet i rusmiddelbehandling. Formålet med gruppen er: Øget livskvalitet, fællesskab, objektiv forståelse af problematikken, strategier og redskaber.
- **Voksnet barn samtalegruppe:** At være et voksent barn er en særlig betegnelse, der dækker over voksne børn af en eller flere forældre med et rusmiddelproblem. Voksne børn af forældre med et rusmiddelproblem har ofte ondt i sjælen og bliver ved med at have det i mange år. Gruppen henvender sig til unge voksne mellem 18 – 30 år. Gruppen er en kombination af gruppeterapi og undervisning, og målet er, i et fællesskab med ligesindede, at arbejde med relevante emner.
- **Forældrenetværk:** Netværksgruppen henvender sig til forældre til børn med en rusmiddelproblematik. Gruppen mødes med det formål at forbedre forældrenes livskvalitet og at forebygge eller afhjælpe social isolation og ufrivillig ensomhed hos forældrene. Netværksgruppen giver forældrene mulighed for at få/give støtte, og udveksle erfaringer medigestillede i et socialt fællesskab.
- **Samtalegruppe for børn:** Når en eller begge forældre har en rusmiddelproblematik, påvirker det hele familien. Erfaringer viser, at børn kan være opmærksomme på deres forældres trivsel på en måde, så deres egne behov og følelser bliver tilsidesat. Når et barn deltager i en samtalegruppe, er det derfor både forebyggende og en hjælp for barnet her og nu. Tilbuddet henvender sig til børn mellem 8-12 år og målet er, at tilbyde børnene en platform, hvor de kan udtrykke det de vil og samtidig opleve et fællesskab.
- **Kursus "En bedre hverdag":** Kurset henvender sig til borgere over 30 år, som ikke tidligere har været i kontakt med

Rusmiddelbehandling

behandlingssystemet. Kursets formål er, via oplæg og dialog, at give den enkelte borger mulighed for at reflektere over eget alkoholforbrug samt igangsætte eventuelle ønskede ændringer. Kurset er gruppebaseret og afvikles over fire gange af to timer.

Ambulante behandlingstilbud til borgere under 25 år

Behandlingen baserer sig på den unges eget ønske om forandring. I en fase i de unges liv, hvor de unge, blandt meget andet, er optaget af at frigøre sig fra forældrene og andre autoriteter, er dette centralt i behandlingen.

Behandlingstilbuddene tager afsæt i servicelovens § 101. Tilbud til unge under 18 år iværksættes som en foranstaltning i henhold til servicelovens § 52, stk. 3 nr. 3 eller § 52, stk. 3 nr. 9 (jf. § 101, stk. 3 om behandlingsgaranti).

Helsingør er et tilbud til alle unge under 25 år i Helsingør kommune, som har mistet kontrollen over deres forbrug af rusmidler (alkohol, hash eller andre euforiserende stoffer).

Der er følgende tilbud:

- **Den anonyme rådgivning:** Op til fem samtaler. Den anonyme rådgivning er etableret i henhold til servicelovens §§ 10 og 11.
- **Individuel behandling:** Et tilbud, hvor den unge typisk får en samtale om ugen.
- **Ad-hoc gruppetilbud:** Der oprettes ad-hoc gruppetilbud fx på grundskoler og ungdomsuddannelserne for at motivere unge til at arbejde med deres forbrug, og evt. starte i et af behandlingstilbuddene.
- **Gruppetilbud:** Tilbuddene oprettes, når der er en gruppe af unge, der matcher hinanden. Det kan være grupper, der motiverer til at reducere de unges forbrug eller grupper, der støtter de unge i at fastholde et rusmiddelstop.
- **Dagteamet:** Et tilbud, der retter sig mod unge under 18 år, som har et så stort forbrug af rusmidler, at de er faldet ud af skolesystemet.
- **Forældreaftner:** Et tilbud til forældre – sammen med andre forældre - om at få viden og indsigt i unges brug af rusmidler og hvordan de tackler deres egen teenager. Forældrekurser etableres i henhold til servicelovens § 11.
- **Konsulentopgaver:** Et tilbud til professionelle og andre voksne, der har kontakt med unge.
- **Kokain- og Hashstop-gruppe:** Gruppebehandling, der henvender sig til borgere, der ønsker et kokain- og hashstop og som har en realistisk
- mulighed for et stop på 12 uger. Formålet er udvide mestringsstrategierne således at borgeren kan blive fri af kokain- og hashforbruget. Gruppen mødes en gang ugentlig. I en af de første uger aftales der en fælles dag for ophør af hash og kokain. De første to uger efter kokain- og hashstopet er der krav om fremmøde to gange ugentligt for at understøtte og konsolidere stoffriheden. Forløbet er inddelt i tre moduler: Det første er

Rusmiddelbehandling

motivationsarbejde, det andet er kokain- og hashstoppet i praksis og det sidste er tilbagefaldsforebyggelse.

- **Digitalrådgivning/behandling:** Via vores hjemmesider www.helsingung.nu og www.forældrebackup.nu, styrkes indsatsen over for de eksperimenterende unge, både via facebook og apps. Hashtrack og Alcotrack er digitale tilbud, som kan være en støtte i behandlingen af de unge, der kan gøre det nemmere at fastholde et ønske om forandring. Det kan bruges af unge i behandling i samarbejde med behandleren, men apps'ene kan også bruges af unge, der ikke er i behandling.

Døgnbehandling

Helsingør kommune har ikke eget døgnbehandlingstilbud. Der benyttes private aktørers døgnbehandlingstilbud. Konkret vurderes døgntilbuddene ud fra beskrivelser på Tilbudsportalen sammenholdt med evidensbaseret praksis og forskningsbaseret viden om virksomme tilbud og metoder på rusmiddelområdet og ikke mindst samarbejdserfaringer med behandlingstilbuddene.

Tilsyn under døgnbehandling: Ved midlertidige ophold i døgnbehandling, hvor borgeren bibeholder bopælsadresse i Helsingør Kommune, fører Rusmiddelcenteret, Helsingør Kommune, det personrelaterede tilsyn med behandlingen.

Borgerne kan ikke tilbydes døgnbehandling før ambulans behandling er forsøgt og borgeren har en fast bopæl. Hvis borgeren har en dobbeltbelastning (misbrug og samtidig psykisk sygdom) skal dette udredes inden døgnbehandling kan iværksættes.

Følgende målgrupper prioriteres:

- Gravide: Når rusmiddelcenteret får kendskab til at en af de indskrevne borgere er gravide og denne ønsker at gennemføre graviditeten, skal borgerne tilknyttes tidlig indsats på Hillerød Hospital, hvorefter døgnbehandling kan tilbydes.
- Småbørnefamilier: Dette for at sikre småbørn de bedst mulige vilkår
- Mennesker, der er i arbejde: Dette for at understøtte, at de kan fastholde arbejdet.
- De mest belastede unge, kan tilbydes døgnbehandling i den sidste afgiftningsfase.

Et døgnophold for unge under 25 år vil typisk være op til seks uger.

- Et døgnophold for voksne over 25 år vil typisk være på tre måneder

Mulighed for frit valg

I servicelovens § 101, stk. 4 beskrives borgerens ret til frit valg i forhold til ambulans rusmiddelbehandling. Det betyder, at borgeren har ret til at vælge et alternativt behandlingssted, forudsat at dette opfylder og kan levere det behandlingstilbud, der er visiteret til. I særlige tilfælde kan retten til frit valg dog tilsidesættes eller begrænses, hvis hensynet til borgeren taler for det.

Rusmiddelbehandling

	<p>Sundhedslovens § 141 giver borgere med alkoholproblemer ret til frit valg af ambulant behandlingssted. Der skal imidlertid være tale om et behandlingssted oprettet efter sundhedslovens § 141, stk. 3.</p>
Faglig kvalitet og opfølgning	<p>Faglig kvalitet</p> <p>Rusmiddelbehandlingen i Helsingør Kommune varetages af behandlere med en social- eller sundhedsfaglig grunduddannelse på minimum bachelorniveau. Behandlingen tager udgangspunkt i den systemiske og løsningsfokuserede referenceramme suppleret med andre metoder. Medarbejderne har eller får løbende efteruddannelse inden for de forskellige tilgange. Tilbud og indsatser justeres løbende ved hjælp af Feedback Informed Treatment (FIT) og skal generelt tage afsæt i evidensbaseret praksis og forskningsbaseret viden om virksomme tilbud og metoder på rusmiddelområdet. Dette sker primært med udgangspunkt i undersøgelser og vejledninger fra Center for Rusmiddelforskning ved Aarhus Universitet, Socialstyrelsen og Sundhedsstyrelsen.</p> <p>Tilsyn</p> <p>Socialtilsyn Hovedstaden har tilsynsforpligtelsen med rusmiddelbehandlingen efter servicelovens § 101 og sundhedslovens § 141.</p> <p>Monitorering af indsatsen Rusmiddelcentret indberetter til to nationale databaser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Register over stofmisbrugere i behandling (SIB) • Det Nationale Alkoholbehandlingsregister (NAB) <p>Derudover dokumenteres behandlingsarbejdet i fagsystemet NEXUS, hvor det også er muligt at trække statistikker.</p> <p>For at sikre, at borgeren opnår bedst mulig behandling, benyttes redskabet Feedback Informed Treatment (FIT), som måler på to ting: For det første borgerens oplevelse af egen personlige udvikling og for det andet hvordan borgeren oplever relationen til behandleren. Målingerne bruges til løbende at justere behandlingen. Måleredskabet er evidensbaseret, og konkret er FIT understøttet af redskabet FIT Platform, leveret af FIT-Outcomes.</p> <p>Helsingør Kommune efterstræber bl.a. at leve op til regeringens mål for social mobilitet, som på rusmiddelområdet lyder som følger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flere af de personer, der afslutter et behandlingsforløb for stofmisbrug, skal være stoffrie eller have et reduceret eller et

Rusmiddelbehandling

stabiliseret stofmisbrug. Der skal være færre narkotikarelaterede dødsfald.

- Flere personer i offentlig alkoholbehandling skal afslutte et behandlingsforløb som alkoholfri, med en reduktion i alkoholforbruget eller med relevant henvisning

Opfølgning på færdigbehandlede - for borgere der var indskrevet med en stofproblematik

Der følges op på behandlingsplanen en måned efter, at et behandlingsforløb er afsluttet, og igen seks måneder efter at et behandlingsforløb er afsluttet. Ved den afsluttende samtale, aftales det med borgeren om denne ønsker fremmøde, telefon eller Skype-opfølgning. Opfølgningen tager udgangspunkt i borgerens behandlingsplan.

Brugerinddragelse

Borgeren inddrages i videst muligt omfang på det individuelle plan, og det er således borgerens målsætning, der er styrende for behandlingen. Der afholdes brugermøder i Sundhedsklinikken, hvor brugerne selv kan komme med emner. Brugere kan desuden deltage i visitationsmøder.

Klageadgang

Klager over den socialfaglige del af behandlingen (servicelovens § 101)

Rettes til Helsingør Rusmiddelcenter, Kongevejen 4b, 3000 Helsingør. Rusmiddelcentret revurderer sagen. Klagefristen er fire uger fra det tidspunkt, hvor har modtaget afgørelsen, som vedkommende ønsker at klage over. Hvis Rusmiddelcenteret fastholder afgørelsen, sender de klagen med relevante akter videre til Ankestyrelsen Aalborg, 7998 Statsservice.

Klager over den medicinske del af behandlingen (sundhedsloven §§ 141 og 142)

Rettes til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn, Frederiksborggade 15, 1360 København K, Telefon 72 28 66 00 E-mail: pob@patientombuddet.dk – se www.patientombuddet.dk.

Klagevejledning – alkoholbehandling

Loven bag tilbuddet er § 141, stk. 1 i sundhedsloven, som fastslår, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde gratis behandling til alkoholmisbrugere. Af bemærkningerne til loven fremgår, at kommunen beslutter, om borgeren skal tilbydes ambulante-, dag- eller døgnbehandling. Der kan ikke klages til patientklagenævnet over kommunens beslutning om behandling. Der kan heller ikke klages over beslutningen til andre myndigheder, men der kan

Rusmiddelbehandling

klages over kommunens generelle serviceniveau, herunder hvilke tilbud og pladser, der skal være til rådighed, personalets optræden m.v.